

บทความวิจัย (ม.ก. – ม.ย. 57)

การพัฒนาวัฒนธรรมโรงเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนระดับประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สมฤทธิ ทองทับ, โรงเรียนเขมราฐ, อุบลราชธานี 34170, email: sumrit045@gmail.com,
อุทัย ภิรมย์รัตน์, มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น, อุบลราชธานี 34000, email: piromruean@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการณ์วัฒนธรรมโรงเรียน ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมโรงเรียน และพัฒนารูปแบบวัฒนธรรมโรงเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ประชากรได้แก่โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่กลุ่มตัวอย่างคือโรงเรียนระดับประถมศึกษา 370 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลคือผู้บริหารโรงเรียน ครูหัวหน้าวิชาการและครูผู้สอน จำนวน 1,130 คน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็น 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ .84 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเฉลี่ย การวิเคราะห์เนื้อหา Multiple regression analysis และ Path Analysis ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการณ์วัฒนธรรมโรงเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษามีสามองค์ประกอบคือ 1) วัฒนธรรมโรงเรียน 2) คุณภาพการศึกษาและ 3) ประสิทธิภาพของโรงเรียน มีองค์ประกอบย่อยคือ 1) วัฒนธรรมการบริหารโรงเรียน 2) วัฒนธรรมของคณะกรรมการสถานศึกษา 3) วัฒนธรรมของครู 4) คุณภาพของหลักสูตร 5) คุณภาพของผู้เรียน 6) คุณภาพของสิ่งแวดล้อม 7) ประสิทธิภาพการวัดผลและประเมินผลและ 8) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ามีระดับการดำเนินการในระดับมากที่สุด 3 ด้านที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.30 2) ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบวัฒนธรรมโรงเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาประกอบด้วยวัฒนธรรมโรงเรียน คุณภาพการศึกษา และประสิทธิภาพของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) การพัฒนารูปแบบวัฒนธรรมโรงเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ด้านวัฒนธรรมโรงเรียนและคุณภาพการศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของโรงเรียนในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาร้อยละ 100 และเห็นว่ามีความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติจริงในโรงเรียนร้อยละ 94.53

คำสำคัญ : วัฒนธรรมโรงเรียน, โรงเรียนประถมศึกษา, คุณภาพการศึกษา

Received October 10, 2013, Accepted November 20, 2013

**SCHOOL CULTURE DEVELOPMENT FOR IMPROVING EDUCATIONAL
QUALITY IN PRIMARY SCHOOLS IN THE NORTHEAST**

Sumrit Thongthub, Khemarat Primary School, Ubon Ratchathani 34170, email: sumrit045@gmail.com,

Uthai Piromruen, The Eastern University of Management and Technology, Ubonratchani 34000, email: piromruen@gmail.com

Abstract

This research aimed to study 1) the school cultural situation for improving quality education 2) the relationships of the factors associated with school culture for improving quality education and 3) to develop a school model for improving quality education. The sample was an elementary education zone in the Northeast of Thailand. The number of school data provider 370 schools. All data providers 1,130 peoples, a research tool queries, Data analysis was used to analyze the composition of the cent standard deviation, frequency, Factor Analysis the average multiple regression analysis, Path Analysis and contents analysis. The research found that 1) Conditions school culture for improving educational quality in Primary Schools have three main elements, school culture, Educational quality and school effectiveness. All elements are 1) School administration culture 2) School board Culture 3) Teacher culture 4) Quality of contents 6) Quality of learners 6) Quality of environment 7) Effectiveness of measure and 8) Effectiveness of management. Data analysis results showed that levels of actions in a whole lot of 3 levels that the average scores of 4.30. 2) The Relations of the elements of school culture to Improving the quality of primary school education. School culture Quality education and school effectiveness are interrelated positive statistically significant at the .01 level. 3) Developed a school culture to improve quality Education of elementary school. School cultural and educational quality is related to the effectiveness school a positive statistical significant level of .05. Experts agree 100 % about development model and accept it's possible to put 94.53% into action in schools

Keywords: school culture, primary school education, educational quality.

คำขอบคุณ : ได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

บทนำ

ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้ทุกองค์การต้องปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารงานทุกด้านเพื่อให้สามารถดำรงอยู่และแข่งขันได้ (Lewis & Smith, 1994) องค์การสมัยใหม่จึงต้องมุ่งพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจให้กับลูกค้า (Freed & Klugman, 1997; Burril & Ledolter, 1999) โรงเรียนเช่นเดียวกันต้องปรับปรุงคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ เป็นการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ให้มีศักยภาพซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศโดยรวม (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2544) การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาศักยภาพมนุษย์และ

เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาศักยภาพกำลังคนเพื่อพัฒนาพัฒนาประเทศไปสู่ยุคสังคมฐานความรู้ (Knowledge Based Society) ซึ่งการพัฒนาประเทศเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจยุคใหม่จำเป็นต้องพึ่งพานวัตกรรมและเทคโนโลยีเป็นหลัก ความรู้ความสามารถของกำลังคนของประเทศจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่ง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2544)

สภาพการณ์ด้านคุณภาพการศึกษาของคนไทยในเวทีโลกในปัจจุบัน ยังอยู่ในระดับไม่น่าพอใจ จะเห็นได้จากการปรับลดอันดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ในปี 2553 ของสถาบัน IMD; WEF และ World Bank (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554) และผลการวิจัยด้านคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนไทยในระดับนานาชาติ พบว่าระดับคุณภาพของนักเรียนไทยในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ระดับนานาชาติ พ.ศ. 2554 ภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ (poor) ทั้งวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ (Mullis, Martin, Foy & Arora, (2012)

นอกจากนั้นจากการสังเคราะห์รายงานการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษและวิทยาศาสตร์ลดลงอย่างต่อเนื่องทุกวิชา ผลการประเมินภายนอกรอบแรกและรอบที่สองยังมีโรงเรียนจำนวนมากที่ไม่ได้มาตรฐานคุณภาพ รวมถึงผลการประเมินการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษแรก (2542-2551) พบว่าต้องมีการพัฒนาอย่างเร่งด่วนคือ คุณภาพผู้เรียน คุณภาพครู ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ และโอกาสทางการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552)

จากสภาพปัญหาในมิติต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของประเทศไทยในระดับนานาชาติและระดับประเทศดังกล่าว สะท้อนให้เห็นปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ยังขาดประสิทธิภาพ มีรูปแบบการบริหารยังไม่เหมาะสม ขาดวัฒนธรรมที่ดีในการปฏิบัติงานในโรงเรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554) คุณภาพการศึกษาที่ดีและมีประสิทธิผลย่อมเกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการบริหารจัดการที่ดี มีวัฒนธรรมในการปฏิบัติงานที่ดีเยี่ยมในโรงเรียน มีการพัฒนาต่อเนื่องจนเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่พึงประสงค์ (อมรวิชัย นาคทรพร, 2540)

วัฒนธรรมโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารงานให้บรรลุผลสำเร็จ ถ้าบุคลากรมีจิตสำนึกตรงกัน มีเป้าหมายร่วมกันและมีแนวทางการปฏิบัติงานในทิศทางเดียวกัน ปัญหาความขัดแย้งย่อมมีน้อย (เพ็ชรี รูปะวิเชตร, 2554) วัฒนธรรมโรงเรียนเป็นเครื่องมือที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงานในโรงเรียน ส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมของบุคคล ช่วยให้เกิดความร่วมมือระหว่างสมาชิก ทำให้สมาชิกมีความรักและผูกพันต่อการกระทำ รับรู้และเข้าใจสถานการณ์ต่างๆตรงกัน (Sathe, 1985) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปัจจุบันจะมุ่งไปที่คุณภาพของผู้เรียน โดยมุ่งเสริมสร้างขีดความสามารถของเด็กในการพัฒนาตนเอง ให้ความรู้มีทักษะและทัศนคติที่เหมาะสม (Bernard, 1999) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการบริหารงานในระบบโรงเรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ (จรัส นองมาก, 2544)

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการให้เกิดผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพเป็นสิทธิเด็ก (UNICEF, 2000) ที่พึงได้รับ การนำกระบวนการของวัฒนธรรมโรงเรียนมาบูรณาการในการบริหารจัดการศึกษา

จะทำให้โรงเรียนสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น วัฒนธรรมโรงเรียนจึงเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพของงานของผู้บริหารโรงเรียนโดยตรง ซึ่งผู้บริหารจะต้องใช้ภาวะผู้นำเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในโรงเรียน สร้างความเป็นเอกภาพในหน่วยงาน อันจะนำไปสู่ผลสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างแท้จริงและยั่งยืน (Ravasi & Schultz, 2006) ผู้วิจัยเห็นว่าเรื่องนี้มีความสำคัญและจะเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างยั่งยืนจึงได้ทำการวิจัยขึ้น

วัฒนธรรมโรงเรียนหมายถึงลักษณะ 4 ประการคือ 1) สามารถสัมผัสและสังเกตได้ เช่น ระเบียบแบบแผน พิธีการ 2) ทักษะของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับระเบียบปฏิบัติงานร่วมกันที่บุคลากรยอมรับ 3) ค่านิยมที่แสดงให้เห็นข้อตกลงร่วมของครูที่เป็นนโยบายหรือปรัชญาของโรงเรียน 4) สมมติฐานมีลักษณะเป็นนามธรรมมากกว่าระดับอื่นๆ (Sergiovanni, 1998) องค์ประกอบของวัฒนธรรมโรงเรียน ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ร่วมที่ชัดเจน หมายถึง ความเป็นเอกภาพของวิสัยทัศน์ การสร้างวิสัยทัศน์โรงเรียนโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้อง เป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีเป้าหมายร่วมที่ชัดเจน ทุกคนมุ่งปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน การเสริมสร้างพลังอำนาจ หมายถึง การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นโดยกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน การมอบหมายอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงาน การสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นในการปฏิบัติงานช่วยเหลือและแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน การตัดสินใจ หมายถึงการใช้ทักษะของผู้บริหารในการเลือกแนวทางในการปฏิบัติงานที่ดีที่สุดเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายซึ่งจะใช้กระบวนการที่สำคัญคือการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น การสร้างทางเลือกเพื่อแก้ปัญหา การตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดและการประเมินผลทางเลือก ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน หมายถึง การที่บุคลากรมีความรัก ผูกพันต่อโรงเรียน มีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของหรือเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีความสามัคคี เป็นหนึ่งเดียวกันของบุคลากร มีความมุ่งมั่น พยายามและเสียสละในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเอง เพื่อคุณภาพของโรงเรียน ความไว้วางใจ หมายถึง การที่ผู้บริหารให้อิสระในการทำงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา รวมถึงผู้ปกครองนักเรียน ครูและบุคลากรเชื่อมั่นในคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนและมีความศรัทธาในความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของโรงเรียนเพื่อบรรลุเป้าหมาย คุณภาพมีคุณภาพ หมายถึง การที่ผู้บริหารให้ความสำคัญในด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยมุ่งเน้นที่การกำหนดมาตรฐาน การปฏิบัติงานตรงตามมาตรฐานที่กำหนด งานบรรลุผลตามช่วงเวลาที่กำหนด มีการใช้จ่ายอย่างประหยัดและผู้รับบริการพึงพอใจ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หมายถึง กระบวนการบริหารที่เปิดโอกาสให้บุคลากรในหน่วยงาน คณะกรรมการสถานศึกษาหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการวางแผน การดำเนินงาน ให้ความเห็นชอบแผนงานโครงการ ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมแก้ปัญหาของการบริหาร และร่วมประเมินผลการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ และการยอมรับ หมายถึง การที่ครูและบุคลากรในโรงเรียนรู้สึกว่าการมีคุณค่ามีความรู้สึกที่เป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จในโรงเรียน ได้รับการยอมรับจากผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชาและได้รับคำยกย่องชมเชย ประกาศคุณความดีจากผู้บริหารโรงเรียนโรงเรียน (Patterson, Jerry; Purkey, Stuart; and Parker, Jackson., 1986; Cheong, Y., 1993; Fullan, M. & Hargreaves, A., 1992; Senge, P., 1990; Cheng, Y.C., 1993.) การวัดวัฒนธรรมโรงเรียนใช้เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามระดับการปฏิบัติงานจริงในโรงเรียน

คุณภาพการศึกษาหมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนและกระบวนการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนซึ่งแสดงถึงความสามารถในการตอบสนองความต้องการและความจำเป็นสำหรับผู้เรียนและสังคมในปัจจุบันและอนาคต (สถาบันการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้, 2547) องค์ประกอบของคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย คุณภาพของผู้เรียน หมายถึง คุณลักษณะที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยพิจารณาจากการมีสุขภาพที่ดีและมีการวัดทางภาวะทางโภชนาการ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ผู้เรียนมีสมรรถนะที่สำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 และ ผู้เรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุผล คุณภาพของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะของสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งพิจารณาจากคุณภาพของสิ่งอำนวยความสะดวกใน คุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้อื่นๆ ขนาดของชั้นเรียน สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย คุณภาพของเนื้อหาหลักสูตร หมายถึง คุณลักษณะของหลักสูตรที่ดี นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ไม่เลือกปฏิบัติ โครงสร้างหลักสูตรมีมาตรฐาน เนื้อหาหลักสูตรมีเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและนโยบายระดับชาติ ความสามารถในการอ่านออกและเขียนได้ ทักษะการคิดคำนวณ ทักษะชีวิตและ ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน คุณภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะ ของการจัดกระบวนการเรียน การสอนของครูและบุคลากร โดยพิจารณามิติต่างๆ ดังนี้คุณภาพของครู สมรรถนะของครูและประสิทธิภาพของโรงเรียน การพัฒนาอาชีพอย่างต่อเนื่อง การสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างต่อเนื่อง การกำหนดมาตรฐานแบบมีส่วนร่วม มีระบบการประเมินผลการสอนของครู ความเชื่อของครูที่ว่านักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ สภาพการทำงาน ของครู การใช้เทคโนโลยี ความหลากหลายของกระบวนการและสิ่งอำนวยความสะดวก และคุณภาพของผลลัพธ์ หมายถึง ความสามารถด้านการอ่านออกเขียนได้และการคิดคำนวณ ผู้เรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้เหมาะสม (UNICEF, 2002; UNESCO, 2004.; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552) การวัดคุณภาพการศึกษา ใช้เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามระดับการปฏิบัติงานจริงในโรงเรียน

ประสิทธิภาพของโรงเรียนหมายถึง ความสามารถของโรงเรียนที่ดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2536) เป็นความสำเร็จของการปฏิบัติงานของโรงเรียนที่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (รุ่ง แก้วแดงและชัยณรงค์ สุวรรณสาร, 2544 ;วิโรจน์ สารัตนะ, 2548; จันทราณี สงวนนาม, 2545) ประสิทธิภาพของโรงเรียนประกอบด้วย ผู้บริหารมีภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง หมายถึง ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล โดยกำหนดวิสัยทัศน์ในการบริหารงานชัดเจน จัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด สร้างทีมงานที่มีคุณภาพ สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึง ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลโดยครูมีการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียน ครูมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูใช้สอนนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่เหมาะสมและมีการวัดผลประเมินผลผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ครูนำผลการประเมินมาปรับปรุงการสอนและพัฒนาผู้เรียน สภาพแวดล้อมในโรงเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ หมายถึง สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ ประสิทธิภาพการวัดผลประเมินผล หมายถึง การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินอย่างชัดเจน การประเมินผลครอบคลุมด้านทักษะ ความรู้ เจตคติและคุณสมบัตที่พึงประสงค์ของผู้เรียน การวัดผลประเมินผลจากสภาพจริง ใช้กระบวนการประเมินที่หลากหลาย และนำผลการประเมินมาพัฒนาศักยภาพผู้เรียน

และ ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ หมายถึง บทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมในด้านมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีส่วนร่วมในการกำกับติดตาม การดำเนินงานของสถานศึกษาและสนับสนุนทรัพยากรและการลงทุนเพื่อพัฒนาการศึกษา (Smith, D. & Tomlinson, S., 1990; Rutter, M., Maughan, B., Mortimore, P. & Ouston, J. 1979; Center for Effective Schools, CCE Oklahoma University, April 2001; รุ่ง แก้วแดงและชัยณรงค์ สุวรรณสาร, 2544; วิโรจน์ สารัตนะ, 2548; จันทราณี สงวนนาม, 2545) การวัดประสิทธิผลของโรงเรียนใช้เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามระดับการปฏิบัติงานจริงในโรงเรียน

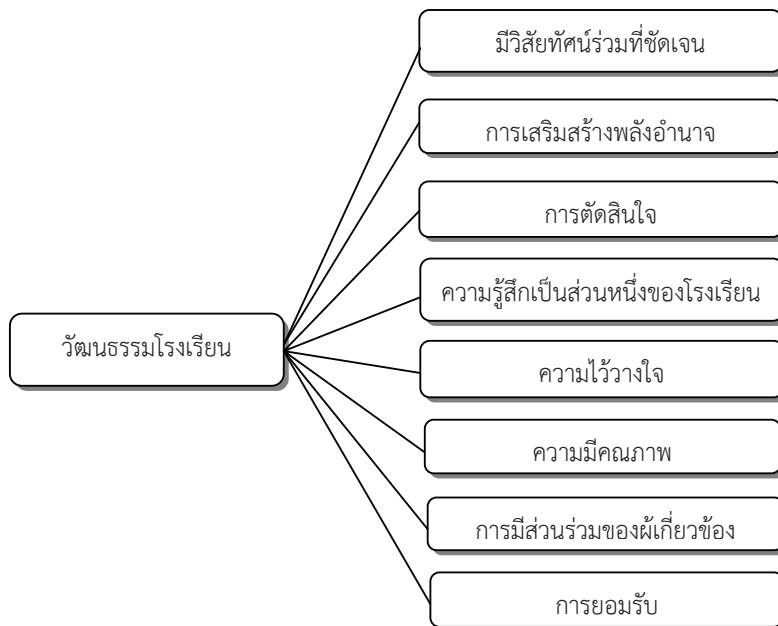
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์วัฒนธรรมโรงเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษา
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมโรงเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษา
3. เพื่อพัฒนารูปแบบวัฒนธรรมโรงเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษา

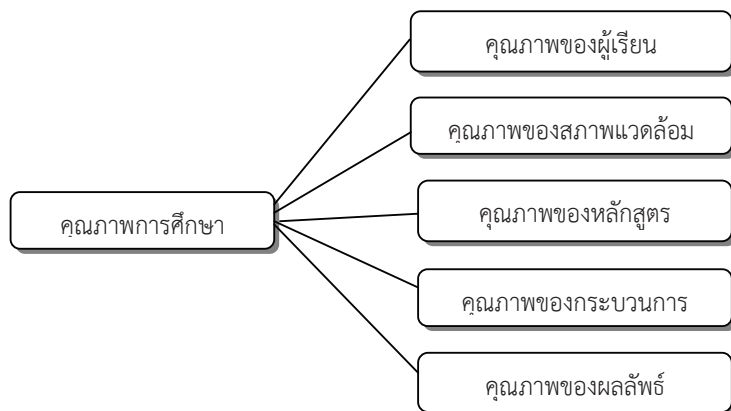
กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดแต่ละกรอบแนวคิด ดังนี้

1. วัฒนธรรมโรงเรียนมี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ มีวิสัยทัศน์ร่วมที่ชัดเจน การเสริมสร้างพลังอำนาจ การตัดสินใจ ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ความไว้วางใจ ความมีคุณภาพ การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง การยอมรับ (Patterson, Purkey & Parker, 1986; Deal, T., 1985; Cheong, Y., 1993; Fullan, M. & Hargreaves, A., 1992; NSWDET, 1999; Lambert, 1998; Fullan, 2001; Maslow ski, 2001) แสดงภาพประกอบดังนี้

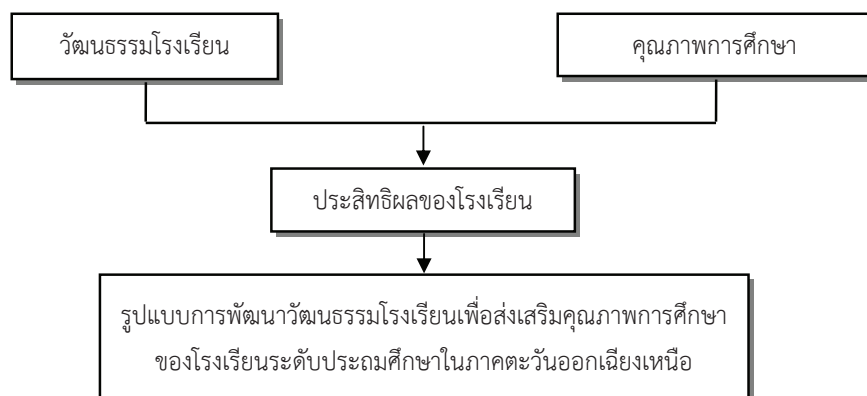

2. คุณภาพการศึกษามี 5 องค์ประกอบได้แก่ คุณภาพของผู้เรียน คุณภาพของสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ คุณภาพของเนื้อหาหลักสูตร คุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้ คุณภาพของผลลัพธ์ (Cheng & Tam, 1997; European Community, 2001; UNICEF, 2002; UNESCO, 2004; Barrett & Duggan, 2006; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) แสดงภาพประกอบ ดังนี้

3. ประสิทธิภาพของโรงเรียนมี 5 องค์ประกอบได้แก่ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง ครูจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ ประสิทธิภาพในการวัดผลประเมินผล ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ (Smith & Tomlinson, 1990; Brighouse & Tomlinson, 1991; Mortimore, 1993; Alexander & Wood, 1992; Sammons & Mortimore, 1995; Maden & Hillman, 1996; Hopkins & Harris, 1997; Morrison, 2004) แสดงภาพประกอบดังนี้

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับวัฒนธรรมโรงเรียน คุณภาพการศึกษา และประสิทธิภาพของโรงเรียน แสดงภาพประกอบเป็นตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังนี้

วิธีวิจัย

เป็นการวิจัยและพัฒนา มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาสภาพการณ์วัฒนธรรมโรงเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบด้วย

ประชากรเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 20 จังหวัด 61 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมีโรงเรียนจำนวนทั้งสิ้น 12, 422 โรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีเปิดตาราง เคริจซีและมอร์แกน การเลือกกลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบอย่างง่าย (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ได้กลุ่มตัวอย่าง 370 โรงเรียน ผู้ตอบ แบบสอบถามคือผู้บริหารโรงเรียน 370 คน ครูหัวหน้าวิชาการ 370 คน และครูผู้สอน 390 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 1,130 คน โดยใช้วิธีเทียบบัญชีตัวอย่าง

เครื่องมือวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ ประกอบด้วยตำแหน่งหน้าที่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในโรงเรียน และ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมโรงเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามระดับความคิดเห็นสภาพการณ์วัฒนธรรมโรงเรียนเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .84 การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการโดยการส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ให้ผู้บริหารโรงเรียน 370 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 330 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.18 ครูหัวหน้าวิชาการ 370 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 345 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.24 และครูผู้สอน 390 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 362 ฉบับ คิดเป็นคืนร้อยละ 92.82

2. ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมโรงเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยใช้สถิติถดถอยพหุคูณ

3. การพัฒนารูปแบบวัฒนธรรมโรงเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนใช้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. จากวัตถุประสงค์ข้อ 1 พบว่า สภาพการณ์วัฒนธรรมโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมที่ เท่ากับ 4.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .484 ซึ่งด้านวัฒนธรรมโรงเรียนมีการดำเนินการสูงที่สุดเท่ากับ 4.39 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .489 องค์ประกอบด้านคุณภาพการศึกษาค่าเฉลี่ยรวม 4.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .520 และประสิทธิผลของโรงเรียน เฉลี่ยเท่ากับ 4.28 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .544 จากผลการวิจัยอภิปรายได้ว่าสภาพการณ์ในภาพรวมของการพัฒนาวัฒนธรรมโรงเรียน เพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษา มีระดับการดำเนินการในระดับมาก โดยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.30 ทุกด้านคือ วัฒนธรรมโรงเรียน ด้านคุณภาพการศึกษาและด้านประสิทธิผลของโรงเรียนโดยด้านวัฒนธรรมโรงเรียนมีการดำเนินการมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Goldring (2002) ที่พบว่าลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมโรงเรียน คือ การมีส่วนร่วมร่วมกัน มีขนบธรรมเนียมประเพณีในการปฏิบัติงานร่วมกัน มีความร่วมมือกันของสมาชิกในองค์กร

มีกระบวนการตัดสินใจร่วมกัน สร้างสรรค์นวัตกรรม ในการดำเนินงานของโรงเรียนและผลการวิจัยของ Nadine Engels, (2008) ที่พบว่าวัฒนธรรมโรงเรียนมีองค์ประกอบสำคัญห้ามิติ ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่ชัดเจน มีการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม การใช้นวัตกรรมใหม่ๆ และครุมีทัศนคติที่เปิดกว้างต่อการเปลี่ยนแปลง ครุมีภาวะความเป็นผู้นำ เข้าใจหลักการมีส่วนร่วม มีกระบวนการในการตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาในการบริหารโรงเรียน

2. จากวัตถุประสงค์ข้อ 2 พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง .474 - .816 โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งปัจจัยด้านประสิทธิผลการวัดผลและประเมินผล (EVAPAR) มีค่ามากที่สุดเท่ากับ .816 และปัจจัยด้านคุณภาพของสิ่งแวดล้อม มีค่าน้อยที่สุดเท่ากับ .474 จากผลการวิจัยอภิปรายได้ว่า ปัจจัยด้านวัฒนธรรมการบริหารโรงเรียน วัฒนธรรมของคณะกรรมการสถานศึกษา วัฒนธรรมของครู คุณภาพของหลักสูตรการสอน คุณภาพของผู้เรียน คุณภาพของสิ่งแวดล้อม ประสิทธิภาพการวัดผลและประเมินผลและประสิทธิผลการบริหารจัดการ มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มาลี ควรคณิง (2545) คือวัฒนธรรมโรงเรียนที่ส่งผลต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับวัฒนธรรมโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาพรวมทุกขนาดอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 8 ด้านคือการยอมรับนับถือ การมอบอำนาจ ความมีคุณภาพ เป้าหมายของโรงเรียน ความซื่อสัตย์สุจริต ความเอื้ออาทร ความหลากหลายของบุคลากรตามลำดับและอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้านคือ ความไว้วางใจและการตัดสินใจตามลำดับ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Daniel R. Denison (1990) คือปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การและประสิทธิผลขององค์การ พบว่าวัฒนธรรมองค์การจะส่งผลต่อประสิทธิผล (Effectiveness) ขององค์การเป็นอย่างมาก วัฒนธรรมนั้นก่อให้เกิด 1) การผูกพัน (Involvement) 2) การปรับตัว (Adaptability) และ 3) การประพฤติปฏิบัติที่สม่ำเสมอ (Consistency) ปัจจัยทั้ง 3 ส่วนนี้จะทำให้องค์การสามารถบรรลุประสิทธิผล (Effectiveness) ตามที่ต้องการได้

3. จากวัตถุประสงค์ข้อ 3 จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณพบว่าตัวแปรต้นคือวัฒนธรรมการบริหารโรงเรียน วัฒนธรรมของคณะกรรมการสถานศึกษา วัฒนธรรมของครู คุณภาพของสิ่งแวดล้อม คุณภาพผู้เรียน คุณภาพของหลักสูตรการสอน มีผลต่อการทำนายแบบการพัฒนามีค่า Adjusted R² = .795 ทำนายได้ร้อยละ 79.5 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน มีค่า P มีระดับนัยสำคัญ > 0.05 จำนวนห้าตัวแปร ผลการวิเคราะห์ยืนยันเส้นทาง (Path Analysis) เพื่อพยากรณ์รูปแบบการพัฒนา พบว่าตัวแปรต้นสามารถทำนายแบบการพัฒนาวัฒนธรรมโรงเรียนได้ร้อยละ 77.6 และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน เห็นด้วยกับรูปแบบการพัฒนาย้อยละ 100 และเห็นด้วยในความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการพัฒนาไปใช้ร้อยละ 94.53 จากผลการวิจัยอภิปรายได้ว่ารูปแบบวัฒนธรรมโรงเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติจริงในสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Ruhl. (1985) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่จะช่วยพัฒนาสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่จะช่วยให้โรงเรียนประสบความสำเร็จมี 5 ด้านได้แก่ ความคาดหวังในความสำเร็จของงาน ภาวะผู้นำของผู้บริหาร บรรยากาศของสถานศึกษาเป้าหมายทางวิชาการ และโปรแกรมการประเมินผลและ

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Olivier, (2001) ได้ศึกษาลักษณะวัฒนธรรมของครูของโรงเรียนประถมศึกษาในสหรัฐพบว่า วัฒนธรรมการเอาใจใส่ดูแลอย่างเห็นอกเห็นใจกันเป็นตัวแปรที่มีอำนาจการทำนายสูงสุดต่อความผูกพันที่ครูจะตั้งใจปฏิบัติงานในโรงเรียนต่อไป ความเชื่อในการมีประสิทธิภาพร่วมกันของครูคือตัวแปรที่มีอำนาจทำนายสูงสุดในผลลัพธ์ของนักเรียน (Outcomes)

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ที่พบว่าสภาพการณ์วัฒนธรรมโรงเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากแต่คุณภาพการศึกษายังไม่น่าพอใจ ผู้วิจัยเสนอแนะให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา ควรจัดทำโครงการพัฒนาด้านวัฒนธรรมโรงเรียนที่ส่งเสริมคุณภาพการศึกษาเพื่อสร้างความตระหนัก ความเข้าใจ และสร้างพลังขับเคลื่อนและพัฒนาวัฒนธรรมการปฏิบัติงานในโรงเรียนสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังในสถานศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนควรนำหลักการของวัฒนธรรมโรงเรียนมาใช้ในการกระบวนการจัดการศึกษาในโรงเรียน เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความมุ่งมั่นในปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายและพัฒนาระบบการปฏิบัติงานให้เป็นวัฒนธรรมคุณภาพที่ยั่งยืน มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดพันธกิจ กำหนดเป้าหมาย กำหนดกลยุทธ์ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดทำแผนปฏิบัติการ การดำเนินงานตามแผน การวัดผลประเมินผลและการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ที่พบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมโรงเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษามีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางถึงระดับมาก ผู้วิจัยเสนอแนะให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและผู้บริหารการศึกษาทุกระดับควรปรับกระบวนการหรือเจตคติในเรื่องคุณภาพการศึกษา โดยมองคุณภาพการศึกษาแบบเป็นองค์รวมของคุณลักษณะที่พึงต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของการศึกษา โดยไม่ควรมองคุณภาพการศึกษาเฉพาะด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพียงเรื่องเดียว การพัฒนาคุณภาพการศึกษาควรพัฒนาทั้งระบบแบบทั่วทั้งองค์การ เพื่อให้เกิดวัฒนธรรมคุณภาพที่มีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกันในกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและมีความยั่งยืน

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ที่พบว่าตัวแปรต้นคือวัฒนธรรมโรงเรียนและคุณภาพการศึกษาสามารถทำนายแบบการพัฒนาวัฒนธรรมโรงเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษา การวิเคราะห์ยืนยันเส้นทาง (Path Analysis) พบว่าตัวแปรต้นคือ วัฒนธรรมโรงเรียนและคุณภาพการศึกษาสามารถทำนายแบบการพัฒนาได้ร้อยละ 77.6 และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คนเห็นด้วยกับรูปแบบการพัฒนาร้อยละ 100 และเห็นด้วยในความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการพัฒนาไปใช้ร้อยละ 94.53 ผู้วิจัยเสนอแนะให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษาควรนำรูปแบบการพัฒนาวัฒนธรรมโรงเรียนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นจะเป็นการพัฒนาวัฒนธรรมการปฏิบัติงานในโรงเรียนให้เป็นวัฒนธรรมคุณภาพที่ยั่งยืน

รายการอ้างอิง

- จำรัส นองมาก. (2544). *ปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ชันปรินต์.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2545) *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: บั๊คพอยท์.
- เพ็ชรวิรุฬห์. (2554) *การเรียนรู้ลักษณะการจัดการ: การจัดการข้ามวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: ดวงกมลพับริชชิง*.
- มาลี ควรคะเนิง, (2545) วัฒนธรรมโรงเรียนที่ส่งผลต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหารโรงเรียน, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารจิต, ไม่ได้ตีพิมพ์. มหาวิทยาลัยสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- รุ่ง แก้วแดง และชัยณรงค์ สุวรรณสาร. (2544) *แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลและประสิทธิภาพองค์การ* เล่ม 4 หน่วยที่ 12.นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิโรจน์ สารัตนะ (2548). *การบริหาร หลักการ ทฤษฎี ประเด็นทางการศึกษาและบทวิเคราะห์*, กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- สถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้. (2547). *เรียนรู้สู่คุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552) *ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร* สพร. ค้นเมื่อ 28 ธันวาคม 2555. จาก http://210.246.188.122/obec_manage/personal/report.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2554). *สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด 2555-2559*. กรุงเทพฯ: สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิง จำกัด.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2544). *หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : สมศ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, (2552). *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาไทย: การวิเคราะห์ห่อภิมาน (Meta-analysis) (รายงานผลการวิจัย)* กรุงเทพฯ, บริษัทพริกหวานกราฟิก จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *คู่มือสร้างความเข้าใจแก่ผู้บริหาร ครูและนักเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการวิจัยนานาชาติ (PISA และ TIMSS)* กรุงเทพฯ, บริษัทพริกหวาน กราฟฟิค จำกัด.
- อมรวิรัช นาครทรรพ (2540). *การประกันคุณภาพระดับภาควิชา กรณีศึกษาคณาจารย์วิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในรายงานการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา: จากนโยบายสู่แนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา.
- Alexander, R., Rose, J. and Wood head, C. (1992). *Curriculum Organization and Classroom Practice in Primary Schools*. London: Department for Education.
- Barrett & Chawla-Duggan, (2006). *The Concept of quality in education - A review of the 'international' literature on the concept of quality in education*.
- Bernard, A. (1999). *The child-friendly school: a summary*. Paper written for UNICEF
- Brighouse, T. and Tomlinson, J. (1991). *Successful Schools*. London: Institute of Public Policy Research.
- Burrill, C.W., & Ledolter, J. (1999). *Achieving Quality through Continual Improvement*. New York: Wiley.

- CCE Oklahoma University (2001). *Intermountain Center for Education effectiveness*, College of Education, Idaho State University. Adapted from: B. Taylor & P. Bullard The Revolution Revisited, D. Levine & L. Lezotte Unusually Effective Schools, 1990, Center for Effective Schools, CCE Oklahoma University, April 2001.
- Cheng & Tam, (1997) Multi-models of quality in education, *Quality Assurance in Education*, 5: 1, 22 – 31.
- Cheng, Y.C. (1993) *Profiles of organizational culture and effective schools*, *School Effectiveness and School Improvement*, 4 (2) 85-110.
- Daniel R. Denison. (1990). *Corporate Culture and Organization Effectiveness*. New York : Wiley & Sone.
- Deal, T. & Peterson, K. (1996). *The principal's role in shaping school culture*. Washington, DC: U.S. Department of Education.
- Deal, T. (1985). The symbolism of effective schools. *The Elementary School Journal*, 85(5), 601-620.
- European Communities, (2001). *European Report on the Quality of School evaluation number PN-ACA-915*. Arlington, Virginia: United States Agency for International Development's Development Experience Clearinghouse.
- Freed & Klugman. (1997). *Quality Principles and Practices in Higher Education: Different Questions for Different Times* Oryx Press for the American Council on Education,
- Fullan, M. (2001). *Leading in a Culture of Change*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Fullan, M. (2001). *Leading in a Culture of Change*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Fullan, M. & Hargreaves, A. (1992). *Teacher Development and Educational Change*. London: Falmer.
- Goldring, L. M. (2002). *Forging connections: A study to explore the relationship between school culture and student achievement for select high-performing, high-minority, high-poverty high schools in northern and central California*. ULV.
- Goodchild, Standley and Holly, Perter. (1989). *Management for change: The Garth Hill experience*. London: The Folmer Press.
- Hanson, (1991). *Decentralization regionalization in education: Lessons del pasado para el future*, *La Education*, 35, 108 - 110.
- Hopkins & Harris, (1997) *Understanding the School's Capacity for Development: Growth Stages and Strategies*. *School Leadership and Management*, 17 (3), 401–11.
- improving education quality in Uganda. *The Quality Link*, no. 2, pp.10-11.
- Lambert, (1998). *Building leadership capacity in schools*. Alexandria, VA: ASCD.
- Lewis, G & Smith, H. (1994). *Total Quality in Higher Education*. Florida : St. Louis Press.
- Maden, M. and Hillman, V. (1996). *Against the Odds*. London: Routledge.
- Maslowski, (2001) *School Culture and School Performance*, Twente University Press,

- Maughan, B., Mortimore, P. and Ouston, J. (1979). ***Fifteen Thousand Hours: Secondary Schools and their Effects on Children***. London: Open Books.
- Mortimore, (1993) ***School effectiveness and the management of effective learning and teaching***. School Effectiveness and School Improvement. 4, 290–310.
- Mullis, Martin, Foy & Arora. (2012) ***TIMSS 2011 INTERNATIONAL RESULTS IN MATHEMATICS***
Publisher: TIMSS & PIRLS International Study Center, Lynch School of Education, Boston College, Chestnut Hill, MA, USA.
- Nadine Engels, (2008) ***Principals in Schools with a positive School Culture***. Published in Educational Studies, New York.
- NSWDET, (1999). ***Transforming life in schools***. Staff development and appraisal. ACEA. Adapted from School focused training and development.
- Olivier, D. F. (2001). ***Teacher personal and school culture characteristics in effective schools: Toward a model of a professional learning community***. Unpublished dissertation. Louisiana State University. P.O. Box 217, 7500 AE Enschede, the Netherlands, www.tup.utwente.nl.
- Patterson, Jerry; Purkey, Stuart; & Parker, Jackson. (1986). Guiding Beliefs of Our School District, In Productive School System for a Nonrational World. Arlington, Va :Association for Supervision and Curriculum Development.
- Patterson, Purkey & Parker, (1986) ***Guiding Beliefs of Our School District, In Productive School System for a Nonrational World***. Arlington, Va :Association for Supervision and Curriculum Development.
- Ravasi, D. & Schultz, M. (2006). ***Responding to organizational identity threats***: Exploring the role of organizational culture. Academy of Management Journal, 433-458.
- Ruhl, M. L. (1985). The development of a survey of school effectiveness. Dissertation Abstracts International, 46(11), 3216A.
- Sammons & Mortimore, (1995) ***Key Characteristics of Effective Schools: a Review of School Effectiveness Research***. Report by the Institute of Education, University of London, for the Office for Standards in Education.
- Sathe, (1985). ***Culture and Related Corporate Realities***: Homewood, IL: Irwin.
- Senge, P. & Peter M. (1990, Fall) ***The Leader's New Work: Building Learning Organizations***. Sloan Management Review: Review, 32:1. 7-23.
- Sergiovanni, T. M. (1998). ***Organization, market and community as strategies for change***: What works best for deep changes in schools. In A. Hargreaves, A. Lieberman, M. Fullan, & D. Hopkins (Eds.), International handbook of educational change. Dordrecht: Kluwer.

Smith, D. and Tomlinson, S. (1990). The school effect. In T. Brighouse and J. Tomlinson, Retrieved October 10, 2014 from <http://cw.routledge.com/textbooks/9780415485586/data/chapters/08DefiningEffectiveSchools.pdf>

UNESCO, (2004). ***Education for All, The Quality Imperative, EFA Global Monitoring Report Education for All, (2005)***, Published in 2004 by the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization: 29.

UNICEF (2000). ***Curriculum report card***. Working Paper Series, Education Section.

UNICEF, (2002). ***The principal researcher for this paper was Jeanette Colby***, Miske Witt and Associates, for the Education Section, Programme Division, UNICEF New York. Retrieved November 10, 2014 from <http://www.paperbackswap.com/Quality-Principles-Practices-Higher-Education /book/1573565768/>

